

Latweefchii Awises.

Nr. 21.

Zettortdeenâ 21. Maijî.

1859.

Awischu sinnas.

Italia. Tà rahdahs ka fchis deenâs nekahda leela kaufchanahs wehl ne gaddisees, jo wehl tas uppu pulks, kas nahk no teem leeleem sneega pilneem kalneem un eeteklahs Po-leeluppè, irr nopluddis un atkal Eistreikeri nophosta leelus un masus tiltus arri tohs dahrhus leelus dselses-zelka tiltus, lai eenaidneeki teemi ne usbruhk. Weens un ohtrs apzettina mallu mallâs sawus lehgerus un gaida lai wehl leelaks karra-fpehks fanahk, jo reds, ka, kad leela kaufchanahs gaddisees, tad arri maktigi ees un tam, kas buhs uswarrehts, tai kaufchanahs pohsts buhs klah, jo abbi ar wissu spehku weens ohtram gribb uskrist wirsfù. Kursch winnehs? Tas stahw Deewa rohkas. Zik sinn un reds, tad spreesch tà: Eistreikerim irr leels spehks, jebshu gan fulla dauds ne spehj, — saldati irr stipri un labbi karra-wihri, un pastahwigi karra; jo jebshu Eistreikeri karra laikos gan daudskahrtigi maktigi fakauti tappuschì, arri daschlahrt uswinneti, tee tomehe ne astahj un fahk atkal no jauna, teekams ar laiku isdohdahs. Sprantschi irr sinnami firdigi un duhschigi karrawihri, eet preezigi kaufchanahs — lohti gohda kahrigi buhdami, gohda labbad sfivri turrah un karru tamdeht mihle. Tamdeht arri dsird, ka Napoleonu, kad pats uskarru dewees un us Italiu reisjojis, wifur Sprantschu semmè ar gawileshanu effoht svezinajuschi, jebshu eefahloht to karru gan ne effoht gribbejuschi; jo aplam un bes leelas wainas fchis farsch itt par grehku irr fahkts. Arri Sardinjeru saldati effoht teizami saldati. Bet fakka, ka ne weenam ne ohtram effoht sinnami un teizami leeli Generali un karra waddoni. Sprantschu Generals Barageis nekur wehl naw leelas leetas dorrijis un Generals Kanroberts Krimmè mas ko eespehjis un tamdeht zittu Generalu (Pelissjeru) tur eezeble. Sardin-

jeru Generalam Lamarmoram Krimmè bij mas spehka un mas ko warrejis padarriht. Eistreikeru karra Leelskungs Gulais karra leelas leetas wehl naw parahdijis. Generals Benedeks preefsch 10 gaddeem appafsch wezzo Generalu Nadezku gan brangi turrejees, bet kad galwa labba, tad ir ta rohka labbi sinn darriht, bet nu fchi gudra galwa wairs naw — Nadezkis mirris. Generals Eff, 70 gaddi wezs, effoht lohti gudrs karra wihrs, un karra spehka ihsta galwa, bet wairak ar raksteem un gudreem padohmeem finnoht arbotees ne kà ar leelu karra spehku paschâ karra laukâ. Sardinjeru Rehninsch effoht lohti duhschigs paschâ kaufchanahs, bet tikkai weenâ karra bijis, kur Sardinjeri no Eistreikereem apspeetti tappuschì preefsch 10 gaddeem. Napoleons nu gan gudrs wihrs un lohti drohsc, bet karra wehl naw bijis un nekad tik leelu karra-spehku wehl naw waddijis. Ir Eistreikeru Keisers Pranzis Zahseps, jauns wihrs, karra nekad naw bijis — bet nu tik pats eet us Italiu pee fawa karra-spehka. Tà stahsta Awises un fakka, ka tamdeht taggad itt neko wehl ne warroht sinnahnt kà ees. Ar laiku tikkai israhdissees kursch tas leelakais fchinni pohsta ammatâ israhdissees.

Awises ne warr beigt stahstiht, kà un ar kahdu steigfchanohs itt wiffas walstis fagahda kas us karru waijadsgs, jebshu itt wiffi fakka, ka ne buhschoht karru fahkt un ne gribboht karru, ja tik weenam jeb ohtram ne uskriht wirsfù. Taisahs gattawi wiffi tamdeht, lai nemeera zehlejs isbihstahs un ne eedrohchinajahs aplam wehl fahkt ar zitteem, redsedams ka tad tahdam buhlu jakaujahs ar wissu paauli, ko jelle neweens ne drikhst usnemtees. Wiffa Wahzsemme skattahs us Bruhscheem, ko fchee nodohmajuschi darriht. Tà rahdahs ka zittas Wahzsemmes walstis Eistreikereem lahprahrt gribbetu eet paligâ, bet

zittas un Brusfchi to ne warr wehleht, jo tad leels farfch ar Sprantscheem buhtu gattaws. Brusfis fataisijees leeliski, ar zittahm Wahzsemmes walsttim gribb fabeedrotees un ta apdraudeht Sprantschus, lai ne eelauschahs Wahzsemmes rohbeschöös pee Reines uppes. Jo te fakrahjabs jo deenas jo leelaks Sprantschu karra-spehks un winna duhschigais, fir-digais Generals Pelissiers no Londones, kur bijis par Sprantschu walsts weetneeku, nu noskrehjis pee schi karra-spehka. — Ta rahnahs ka taggad, kad Eistreikeru leelais Ministers Buols nu nozelts, tas enaids beigfees, kas allash bijis stary Eistreikereem un Brusfcheem. Salka, ka Eistreikeris gribboht fabeedrotees ar Turku un weens ohtram valihdscht, ja pee Donawas labbi ne eet; jo dñrd, Turks bishstahs ka leels dumpis ne iszellahs tais tautas garr Dohnawu, kur tee nabbaga kristiti laudis no Turkeem ta apspesti, ka gan dñrdejuschi.

Ar telegravi finnas atskrejuschas: 5 (18) Maiji. Napoleons no Alessandrias gahjis us Wanzenzu, te un garr Po-uppi pahluhko tahs weetas, kur karra-spehks stahw, un ka un kur Eistreikeri stahwoht. Sardinjeru Kehninsch arri tur bijis. Leetus laiks apstahjees. Eistreikeru Generals Gulais taifohf fkanstes pee Stradellas un nolizzis wehl ohtru riudu regimentu pee Lodis, Kremonas un Kremmas pilfateem. Generals Benedeks stahwoht garr Po-uppi pee Pawias un Piazenzas pilfateem. Zobels pee Nowaras un ta leela esara, un wissi kahdu gabbalu atpakkat gahjuschi. — 7 (19) Maiji. Sardinjeru atkal fataifa tohs tiltus un dselles zellus ko Eistreikeri poftijuschi. Eistreikeri ar leelee-gabaleem stipri fchahwuschi pee Po-uppes, — Sprantschi ne effoht fchahwuschi bet meerä palikkuschi. 12 tuhfst. Eistreikeru nahkuschi pee Po-uppes pee Giovanni un taifa fkanstes. — 15 Sprantschu karra fuggi eegahjuschi Adriatikä juhrä un aplenze Eistreikeru ohstas, bes ween Triestes ohstu, kas peederr pee Wahzsemmes walsts beedribas. Arri pee Wenedigas lepna, jauka pilfata (kas juhrä us masahm fallahm taitsita, — fkattees Eiropas istahstischana). Sprantschu karra fuggi rahnahs. Tee melle un panemm Eistreikeru fuggus. Ir Enlenderu fuggi

taifahs tur rahnahs. Pa Gibrastares juhras kanahu gahjuschi us Biddus juhru leeli Enlenderu karra-fuggi. — 9ta Maija 15 tuhfst. Eistreikeru pee Montebellas zeema uskrittuschi Sprantschu Generalim Woreijam, 4 stundas stipri iskahwuschees. Sprantschi to zeemu atkal panehmuuschi un Eistreikeri gahjuschi atpakkat. 200 Eistreikerus dñshwus rohka dabbujuschi. 500 Sprantschi fashauti un nokauti. Masas kaufchanahs schurp turp bijusches. —

Par to kaufchanahs pee Montebellas sahdscha jeb zeema, kur tas pirmais Napoleons 1800 gad. leela kaufchanahs iskahwees, telegraves finnas tahdas no Turines us Parisi nahkuschas: 8 (12) Maiji Generals Stadions ar 12—15 tuhfst. sald. nahjis us Rasteggiu un Montebellu, kur Sardinjeru jahntneeki stahwejuschi. Scheem bijis ja-eet atpakkat, bet kad Sprantschu Generals Woreis peeskrehjis, tad 4—6 stundas diktii lahwschees. Sardinjeru jahntneeki labbi turrejuschees. Eistreikerus atkal iedsinnuschi un panehmuuschi Montebellas zeemu un Eistreikeri gahjuschi atpakkat. 5—7 simts Sprantschi effoht pagallam, Generali Berels un Dische noschauti; 3 palkawneeki un 2 leeli wirsneeki fashauti. No Eistreikereem effoht dñshwi fanemti 2 simts, noschauti un fashauti 2 tuhfst. (?). — Eistreikeri telegrawe tikkai ta raksta: Generals Graws Stadions 8 (12) Maiji gahjis ar spehku un warru isluhkoht, ka un kur eenaidneeki pee Montebellas stahw. Usqahjis dauds leelaku eenaidueeku pulku, ar to stipri iskahwees un tad pa Wakarizzas tiltu gahjis pahr Po-uppi atpakkat. — Ta nu wehl ne warr fkraidi finnaht, kas ihsti bijis; jo weens allash stahsta ta, ohts fchä; til to sinn, ka brangi iskahwuschees lihds wehlejam walkaram — tad Eistreikeri gahjuschi atpakkat. Arri zittä weeta pee Willatas iskahwuschees ar Sardinjereem un Eistreikeri (pee Sesias uppes) gahjuschi atpakkat. Garibaldis, Sardinjeru Generals ar 4 tuhfst. lihds tam leelajam esaram us Aronu effoht gahjis.

Adriatikä juhrä Sprantschi jau effoht panehmuuschi kahdus 20 Eistreikeru prezzes fuggus. — Napoleons islaidis grahamatu, ka tam jakrahjoh 500 milj. pranki (rubbuli warxa naudas) parradu.

Par ihſu laiku gaddijuschees, kas peeteikuschees ka dohſchoht 2 tuhkſt. miljonu un wairak prancku.

11 (23) Maiji Neapeles Kehninsch Werdi-nands tas ohtrais no Deewa aizinahts tappis no ſchihs paſaules. Wezzakais dehls Branzis tas ohtrais palizzis par Neapeles Kehninu.

Egiptē taggad fahf rakt to leelo kanahlu pee Suezas, pa kurru warrehs ar fuggeem eet no Wid-dus juhras us Needru juhru.

Kaukasus kahnōs. Schamils Wedenē 14 gaddus dſihwojis un to warren bij apzeetinajis. 7 tuhkſt. Undeefchi ar leepleem-gabbaleem stahweja 6 ſtiprōs flanſtōs augtōs kahnōs. 18tā Merzi Kree-wi fahze tohs aplehgerecht ar $13\frac{1}{2}$ batallonehm no Generala Kemperta wadditi. Pee masas uppites Kreewi uſtaſiſja flanſti un tā ſchahwuschi, ka eenaid-neeklam palihgs ne warrejis atnahkt. Generals Roſens or $2\frac{1}{2}$ batallonehm nahze no preekſchas, Generals Arnizkis ar 4 batall. no kreifajaſ pufſes, pa widdu lifke tahs Reserwes. Nu fahze rakt grahw-jus un gangus un flanſtes taisiht, kā jaw pee pil-fata aplehgerefchanas un nostahdiya wiffus leelus-gabbalus un tad fahze ſchaut ar bombehm un wiffah-dhm leelahm un uggunigahm lohdehm, arri meschā $\frac{1}{2}$ werfes plattu zellu iſgirte. 23 un 24tā Merzi eenaidneeks gan teem uſkritte un gribbeja to darbu pohſtiht, bet ne isdewahs. 12 deenās eenaidneeks mumis noschahwe 9 ſaldatus un ſachahwe 68 ſaldatus, 20 ſirguſ un 5 wirſneekus. 31mā Merzi fahze ſchaut ar wiffahm batterijahm itt warreni un Generals Jewdokimowſ ar ſturmī ſkrejhje us to leelaku flanſti ar 5 batallonehm. Pa tam Schamils ar 500 jahtnekeem iſmukke ahrā pa kalneem prohjam. Kahds tuhktſtohts leelu lohdu jaw bij ſchauts tai flanſti un ta pawiffam ſachauta, tomehr eenaidneeki wehl turrejahs pretti kaf nahze ar ſturmī. Arri no pakkaſas un tai dſillā eleiſjā Kreewi bij nostahjuſchees un dewahs us Wedeni. Tad nu dewindō ſadegge Schamilia nams un tee zitti nammi un eenaidneeks behgdams aibehdſe un kaf pulſten 11tō ſanehme to flanſti, tad tur tikkai 50 eenaidneeki gulleja noschauti, tohs zittus bij panehmuschi lihds. Kreeweem noschahwe 2 ſaldatus un ewainoja 23 ſaldatus un 1 wirſ-

neku. Arri Generals Wrangels zittā weetā eenaid-neekus aisdſinnis prohjam, un nu to widdu arri effam panehmuschi.

Genna. Lehgeri taggad stahw itt ſawadi Sprantschu ſaldati, ko tee no Awrikas, Alſchires atweedduſchi un ſauz Turkos. ſaldati un un-dropzeeri irr Muameda tizzibā, wihi no Awrikas tuſneſcheem tik ne puſſ plifki, tee wirſneeki irr Sprantschi. Pehz ſawas tizzibas tee ikdeenas maſ-gajahs uppē un tizziba teem aileeds wihiu dſert. Eſſoht maktigi karra.

Kurſemime. Kuldigā 28tā Aprila naakti, pulſten weenpaſmitō ūgguns iſſprukke kahdā allus bruhſi. Wehjſch ugguni dſinne pahr pilſatu tā ka itt ahtri 7 nammi un 3 ehkas leefmās degge un no-degge. Ja Deewa ne buhtu ſcheloijs un wehju meerinajis, tad jo leels pohtis buhtu bijis.

S—z.

Mandas maks.

Kas Rihgā bijis tahlā laikā kur fuggi leelam tiltam blaſlam ſtahw pa abbahm pufſehm, — red-ſejis arri ka no leela tilta plankas laiftas us fuggu fahneem un faliktaſ kā mafi tilti, lai pa ſcheem jo weegli fuggeem warr tapt wirſū. Tahlā tiltinā ſtahweja pehrn waſſaras laikā kahdā rihtā Schih-dinsch ar fugga kapteini farunnadamees. Bija par kahdahm prezzehm jamakſa, un Schihds iſwelk fa-wu naudas mazzinu, kur eekſchā bija ſpohſchi ſelta gabbaļi, bet raug, — puhleſchanas ar ſcho mafku, tas iſſchluhſt no rohkahm un Daugawā eekſchā us paſchu dibbeni. Nu Schihds eekſch bailehm brehž pehz ſawu naudinu un fohtla, ja kahds warretu at-dabbiht to mafku, pufſi doht no wiffas naudas kas tur eekſchā. Labbu brihdi neweenam ne tih to mekleht uppes dibbeni, — tad tatschu matrohſis kahds kā pihle eelaſchahs uhdeni, un ne zik ilgi wiſch atkal rahdahs pa uhdens wirſu, — maks irr rohka. Nu Schihdam preeks leels; wiſch eet prettim matrohſim ar leelahm pateikſchanahm un ſneeds pehz mafku. Bet matrohſis ſafka ka grib-boht pats papreekſchu iſſlaitiht zik tur eekſchā un tad pufſi ſewim nemt, kā bija fohtlihts. To

Schihds ne gribb, jo zittadi apdohmajees pawiffam wairs pufi ne gribb doht, effoht par dauds. Matrohsis fakka, lai kapeine pats nemm to naudu un isfchirr ka waijaga. Ta Schihdam arri ne tibk, un tas teepjahs arween ka ne gribboht doht pufi, jebchu matrohsis atteiz, ka jau buhtu warrejis pawiffam pamest mafku uhdenni un pehzak, kautkura laikä pascham patiku, to mekleht uhdenni un atrad-duschu wissu preeskch fewim paturreht. Kad nu Schihds arween strihdejahs un teepjahs prettim, tad matrohsis errigs atdarras fawu rohku, ar ko mazzinu turreja, un — schlaks, mafku leek eekrist atkal uppe. Tur lai nu Schihds to mekle. H. R.—ll.

Sauna grahmata.

Nupat Jelgawâ pee Steffen hagen un dehla drikketa un pee wisseem grahmatu pahrdewejeem Jelgawâ, Rihgâ un Leepajâ par 15 k. p. f. dabbujama. (69 lappas labba wahlâ eeheetas):

Mahju - dakters,

jeb

Sauna wesselibas grahmata.

Ihfa pamahzifchana ka warr isglahbtees no daschadahm fslimmibahm un fahpigahm kaitehm, kad ihstena daktera valigu ne warr atsneegt. Scho grahmatu wahzifki farakstijis R. Bursy, Kursemes dakteru-teesas wezzakaje, un Latweescheem pahrtulkojis R. Schulz, Jelgawâs Latweeschu pilsata mahzitajs.

M i h k l a.

Kam naw kahju, bet tomehr wissur staiga?

Wissjaunaka sunna.

Par to kaufchanohs pee Montebellas Eistreikeri wehl ne dohd nekahdas finnas un tickai fakka: dabbujuschi redseht, ka Sprantschu un Sardinjeru leelakais spehks stahwoht starp Alessandriu un Wogenu. Sprantschi leelakas, ka gruhtâ kaufchanâhs Eistrei-

Leepajâ lihds 9. Maija atnahf.: 47 fuggi un isgahj. 58.

No juhymallas-gubernemens augstas waldischanas pusses: Collegienrat G. Blaese, Censor. Jelgawâ, ta 19. Maij. 1859.
No. 81.

kerus uswinnejujschi, 2 tuhkf. Eistreikerus nomaitaju-schi, 2 simts sanemuschi, ka teem panemuschi kahdas farra leetas un tee behguschi pahr uppi. — Ar tele-graw i apsinno, ka Sardinjeru Generals Kialdinis Eistreikerus arri fakahvis un pee Werzelles gab-jis pahr Sesias uppi un Eistreikereem panemuschi fawas farra leetas 10ta Maij. Eistreikeri stahsta atkal zittadi, un wehl ne buht ne warr saprast, ka ihsti bijis. Ta jaw eet ar tahm farra sunnahm!!

Li wornas olsta (Toskanas walsti) atnahku-schi Sprantschi un fakka, ka ir Prinzis Napoleons ar fawu pulku turpu dewees. — Sardinia taggad 120 tuhkf. Sprantschu un 80 tuhkf. Sardinjeru saldatu. Napoleona gwardie stahwoht Alessandriu un ta simts-gwardies rohte (lohti isgresnohts pul-zinsch) stahw pee paesha Keisera Napoleona. Wehl gaida 80 tuhkf. Sprantschus, kas jaw us zetta.

S—z.

Sluddinaschanas.

No Krohna-Wirzawas pagasta magashnes irr 2031 tschetwerti ridsu, 250 tschetwerti meelchn un 625 tschet-werti ausu labbisbas preeskch pahrdohschanas pagastam par labbumu nolisits un no augstakahn teefahm paweh-lehts, lai us issohlischam isdohd; tad us tam schi pagasta teefas to pirmo issohlischanas terminu 3schâ Juhni un to beidsamo terminu 5ta Juhni f. g. preeskch puks-deenas pulksten 10 pee schihs teefas irr nolehmuse; tadeht tohp wissi tee usaizinati, kas schi labbiu gribb pirk, tannis peeminetas deenâs pee schihs teefas ar tahm peenahlamahm drohshibahm fanahst un fawas foh-lischanas un pahrohlschanas isteift. Tubs pahrdohschanas nolihgschanas warr katra deenâ, bes fwehldee-nahm un fwehltkeem, schihs teefas kanzelejâ dabbuht sun-naht. Krohna-Wirzawâ tai 12ta Maijâ 1859. 3

(S. W.)

(Nr. 999.)

J. Semgall, pagasta wezzakais.

R. Bres, teefas fkrighweris.

No Krohna Behrsmuischas pagasta teefas tohp wissi purradneeki ta no mahjabm islifka Sprigaulkumuischi, Lihbeeschu fainmeeka Kristapa Jannsohna, pahr kurrmantu Konfurse spreesta, ussfubbinati, fawas prassif-chanas wisswehlaki lihds to 2tra Juhli f. g. schê usdoh, jo wehlaki winnas wairs ne pienems. 3

Sihpelâ tai 8ta Maijâ 1859.

(S. W.)

(Nr. 1020.)

J. Wardick, preeskhetetajs.

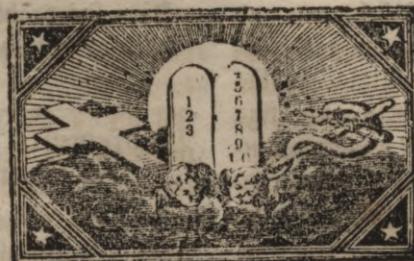
C. Kleeberg, teefas fkrighw.

Rihgâ lihds 16. Maija atnahf.: 344 fuggi un isgahj. 237.

A w i s c h u

B a s n i z a s

N r . 21.

peelikkumß.

f i n n a s .

1859.

J a n n a s f i n n a s .

Widsemme. Stà Septemberi, Sawa Krohn - mantineeka gohda deenâ, muhfsu schehligais Kungs un Keisers Widsemmes General-Super-
denu un Widsemmes basnizas-teefas Wihze-Presi-
denti, Dr. Walteru irr uszehlis par Widsemmes
Luttera basnizas Biskapu. Ar tahdu gohdu ne-
kahds Widsemmes General-Superdente wehl naw
puschlohts tappis. Tas Kungs lai irr ar winnu.

T elgawa. Taggad taifa muhsu Unnes bas-
nizas tohna gallu, ko schogadd sibbins bij maita-
jis. Kad nonehme to gaili un lohdi,* tad eeksch
tahs lohdes atradde wissadas dokumentes, rakstus un
naudu, kas israhda, ka preeksch 109 gaddeem to
tohna gallu taisifuschi. Kad sibbens eespehre, tad
brehze gan, bet nu israhditees, ka Deewa schehliga
un wissugudra rohka ar to sibbeni kà rahdidama is-
rahdiuse, lai tohna gallu pahrtaiisa pee laika, jo
kohki jaw bijuschi eepuüschi un nelaime warreja no-
tift, ja wehl ilgi tà buhtu polizzis gals nepahrtai-
fights. To neweens ne warrejis tamdehlt finnaht,
ka — ja tihschi tohna galla jumtas skahrdu un
dehlus ne noplehsh — zilwela azzis tur ne ware
peektuh. Bailigs darbs teem strahdneckeem tur nu
irr tai 200 pehdu augsta schaurâ weetâ, kur
Nihgas tohrnas skaidri warr redseht. Lai Deews
Kungs tohs schehligi pasarga. S-3.

Widsemmes Zehfes basnizas aprinki ef-
foht 16 kirspehles, un tais kohpâ 37 tuhfst. 140
eedishwotaji. Behrni, kas skohlâ raidami, no
7—15 gaddeem, effoht 16 tuhfst. 970. No scheem
effoht 879 behrni gruntigi skohlâ gahjuschi, zitti

tikkai par laikam, ja neddelahm un seemahm. 350
behrni, kas wehl naw 7 gaddus wezzi, naw tikkai
skohlâ gahjuschi no teem 16 tuhfst. 970 behrneem.
Skohlas effoht Zehfes basnizas aprinki 21 basnizas
skohla un 18 draudses skohlas, kas leelakâ dakkâ
nesenn zeltas. 9 kirspehles skohlâm effoht sawa
pascha nauda, kas samesta un kas tohs usturr, koh-
pâ 1514 rubl. fudr. Zittas pagasta skohlas gan
teekoht no muischas apkohptas, bet leelaka skohlu
puffe effoht tahdas, ko behrni wezzaki paschi ap-
gahdajoht un paschi skohlas naudu makjajoht.

No Leisheem. Pehterburgas Awises raksta,
ka tas Leelskungs (Virsts) Oginskis effoht schogadd
ar augstas waldischanas wehleschanu sawâ muischâ
Retawâ, Leischobs, leelu skohlu eriktejis, kur
semmes-kohpschamu nabbaga muischneeka un sem-
neeka behrni warr mahzitees. Leelskungs ne ween
leelus semmes un plawas gabbalus preeksch tam at-
dewis, bet arri leelu ehku, kur skohlmeisteri un mah-
zekli warr dsishwoht, ustaisijis un wehl daschadas
maschines us wissadus semmes kohpschanas rihkus
eegahdaja, arri brangu lohpu stalli preeksch swesch-
semmes lohpeem uszehlis. Schogadd Leelskungs,
kas pats allash Pehterburgâ stahw, un augsta Kei-
sera Kambera-kungs, irr atwehlejis 5 jaunelkeem no
muischneeku kahrtas 15 no semneeku kahrtas skohlu,
mittekli, ruhmi un zittas wajadsigas leetas wissus
pa welti doht. Skohlas laiks teem irr diwi gad.
Schis pats Leelskungs effoht jaw fennak arri sawâ
muischâ, Retawâ, Leischobs, brangu pagasta-
skohlu ustaisijis, kur nabbagi muischneeku un sem-
neeku behrni, ne ween no Retawas, bet arri no
wissa ta gabbala warr mahzishanâ eet, un effoht
itt jaufki diwi schirkas eerikteta, un nesshoft tam
gabbalam, kur wehl mas skohlu, leelu fwehtibu.
Arri japeeminn, ka schis pats schehligs Leelskungs

* Laudis tizzejuschi, schis gailis tik leels kà labs telfch, bet naw
teefas. Gailis tikkai kahdu pehdu refns, un no degguna lido
astes gallam 3 pehdas garfch; tai lohdei tikkai yussohtru
pehdu jaurmehri. Abbas nu apselthihs. S-3.

jaw fenn gaddeem 50 skohlas behrneem no
muischneeku fahrtas, Kannas leelâ gimnasiastas skoh-
la brihw-skohlu atwehlejis, un ir zittâs skohlas
nabbaga behrneem palihdsejis. Ekur schehligs
un Deewabihjigs wihrs! Lai winna laudis un win-
na skohlas behrni tam nefawihstamus gohda kro-
nus pinn, un Deews winna nammu fwehti us
ziltu ziltim!

Berlines leelâ pilfatai tai 31mâ Juhli, tilke
pirmo reissi kur le em un mehmeem tai ihvaschi
preefch tam uszeltâ skohlas nammâ, kur tahdus
mahza, fwehts Deewa wahrdts fluddinahts. Bet
kâ tad? Zittadi ne, kâ til zaar sihmehm ween.
Bet wissi effoht negantigi usmannigi klausijuschees.
Lai ir pee winna dwehselehm Deewa fwehts wahrdts
baggatigi darbojahs!

E. F. S.

No Bahrtes draudses. Awises dauds
labbuma un fwehtibas pasaule atnees un issflud-
dina. Reisu reishem lassijam, ka gan Kownas
Gubernijâ, gan arri gabbaleem Kreewusemmê lau-
dis brandwihna dserfchanu astahjoht. Preefch
wairak kâ 20 gaddeem arri tahdas finnas lassijam
tais Awises, ko fauze: „**Tas Latweeschu draugs.**“
Stahstija no Seemel-Amerikanereem, Enlendereem,
Sweedreem un Wahzsemneekereem, ka tee pulkeem sa-
beedrojotees un astahjoht to brandwihna dserfcha-
nu. Wissas tâhs finnas lassijuschi, ir muhsu
draudsê, tai gaddâ 1837 daschi simti zilweku tam
brandwihnam atfazzija; finnams, ka no mahzitaja
pasfubbinati un pamahziti. Kahda ta buhshana
pee mums lihds schim stahweusi, isteifchu mihleem
lassitajeem, to kohlam peelihdsinadams: „Kohks
ar finnu stahdihts, ahtri un labbi auge ir jau koh-
schi seedeja. Bet gan fausums, gan flapjums,
gan ir fals to maitaja. Pamasam fahka kohks
nihkt, schuht, ka ir pascham dahrsneekam, skummi-
gam to redsoht, tikkai rettim eenahze prahât to wehl
apleet. Lai gan nihkstoht ta wairs ne apkohpts,
kâ eefahlumâ; tomehr nihkulis feedus, ir lab-
bus auglus nu rahda. — Wehl taggad muhsu
draudsê weens, ohts simts zilweku, gan wihrischki,
gan feewischki, wezzu, gan jaunu kauschu, kas
brandwihna ne muttê ne nemm un nelad naw eerei-
buschi, bet wissur, wissu skaidra prahât ween run-
na un darra! — Joprohjam arween wairak jau-

nekli, kas prahigtu wezzaku audsinati un skohla
prahât apgaismoti, irr brandwihnam prettineeki.

J. B.

Widsemnes mahzitaju Sinode Wal- marâ 1859ta gaddâ.

(Skattees Nr. 20).

Kas ne reds to leelu Deewa fwehtibu, kas no
Sinode hm mums un muhsu mihihalm draudsehm
lihds schim irr bijufi? No ta laika, kur mahzitaji
sabeedrojuschees, fanu darbu strahdadami ar wee-
nalu prahtu, muhsu mahte, muhsu Luttera drau-
dse irr nehmusees ta kâ jaunâ dsihwibas spehki.
Woi winna naw fagahdajusi faweeem behrneem' ja-
unas dseesmu-grahmatas, jaunu spreddiku grahma-
tu, wissadas labbas skohlas grahmatas, fwehtus
Bihbeles stahstus, latkismes un dauds zittas derri-
gas grahmatas? Woi winna par to naw gah-
dajusi, ka wissas draudses behrneem labbas skohlas,
ka behrni arri mahjâs labbak teek mahziti, un lai
labbi skohlmeisteri ne truhktu; — woi naw uszeh-
lusi ihvaschi skohlmeisteru skohlu, kur jaunus lau-
dis leek ismahzitees par kreetneem skohlmeistereem?
Woi wezzeem mahzitajeem, kas nespelzigi palikfu-
schi, naw pedewusi klahrt valihga - mahzitajus?
woi wissas draudses naw uskuhrufi jaunu tizzibas
un mihestibas ugguni? woi Deewakalposchana wiss-
fur naw glihtaka; woi wissas basnizâs naw fmuk-
faka dseedashana? woi draudses wissur naw us-
nehuenschahs tâhs wezzas tihras meldinas; woi pa
wissu semmi ne mahza skaidru un dsihwu Ewange-
liumu? woi wissur missiones darbu ne strahda?
woi wissur draudses fanus nabbagus labbaki ne ap-
gahda? Luhk, ka zaar mahtes ruhpigu gahdaschana
un firjngu mahtes mihestibu draudses paschas dsih-
was palikfuschas un paldees Deewam mahtes mihe-
stibu fahk atsicht un zeeschaki pee mahtes turretees;
paschas tâhs draudses, kur pirmak brahku draudse
bij weeniga waldineze un speede mahtes behrnuus
appaksch fweeschu juhgu, appaksch pulzineem un
stundahm un kahrtahm, appaksch lohses un zittahm
repaneffamahm nastahm un zilwezigeem likkumeem,
un nowehrse pawissam behrnu firdis no mahtes,
paschas tâhs greeschahs atpaktat no fwechias pa-
mahtes pee ihstas mahtes un mahtes balses behrneem

labbak patihk, lai mahte gan daschureis rahi un pahrmahza behrnus, ne ka to sweschu gannu bals un winnu faldigi wahrdi. Tee irr tee sweedri untee swchtigi augli no juhsu mahzitaju fabeedrofchahnem un fanahfschanahm, kur winni juhs irr nef-fuschi sawas firds un sawas aisluhgschanas, untas Kungs winnu nopushtas un winnu peesaufschanas irr paklaufjis, un sawu waigu atkal irr at-greesis schehligi us sawu Ziana meitu un winnas behrhem. Sennams, darbs wehl naw pabeigts, bet eefahkts ween, sahtans arri kabjäs un skubbina weenumehr tafs netizzibas behrnus, lai mahtei ne dohd to peenahkamu gohdu un lai ne klaus, un beedri winnam arri ne truhkst wis, kas winnam irr padewuschees un winnam palihds, bet ta Kunga walstiba to mehr nahk un nahk ar spehku, un wissi, kas to juht, preezajahs un pateiz tam Kungam.

Balihdseet tad arri juhs no sawas pusses, juhs mihtas draudses, juhs draudses kohpeji un tehwi, faimneeki un faimneezes, juhs jauni laudis, ka juhsu gannu darbs un winnu ruhpiga gahdaschana par jums ne irr pawelti, bet ka Deewa labbais un schehligais prahs, ko winsch zaur saweem kalpeem pee jums gribb isdarriht, arri warr notikt winnam par gohdu, jums par labbu.

Us veigamu jums wehl gribbu stahftiht par swchtenu, ko Walmara nodsihwojam. Zitti mahzitaji bij aibraukuschi us Zehfelm, us Trifahnti un us zittahm draudsehm, kur Bihbeles sweftkus swchtija. Leelaka pusse tepat Walmara bij palikkusi un swchtija ar Walmaras draudsi Bihbeles sweftkus. Wahzu basnizä, kur Tehrpates wezzais mahzitajs sprediki fazzijs, mums wehl ihpaschi preeks bij. Jauns kandidats, augusta Barona Leelunga dehls, no General-Superdents tur tikk eeswehtihts par mahzitaju. Kad jauns mahzitajs nahze preekschä preeksch Deewa galda, kur papreekschu sawus grehkus is-fuhdseja, un grehki winnam tikk peedohti ta Kunga wahrdä, — kad General-Superdents winnu pamahzija ar iti spehzigeem wahrdeem, winnam pee firds likdams fw. Ap. Pahw. wahrdus (Ap. drb. 20, 28): fargi fewi paschu un wissi gannamu pulku, par ko tas swchts Gars tew irr eezechlis par Biskapu, to Deewa draudsi ganniht, ko winsch zaur sawu paschu affini atpierzis, — ihpaschi kad us winnu faz-

zija schohs wahrdus: to baronu tu schodeen effi aprazzis un effi palizzis par kalspu, un tew buhs kalpoht taweeem braheem, — un kad jauns mahzitajs, rohku us Bihbeles grahamatu uslizzis swehredams swehreja, ar wissi spehku un ustizzibum tam Kungam kalpoht pee wiina draudses un pee skaidra Ewangeliuma palikt, — un kad General-Superdents un diwi mahzitaji, rohkas winnam uslikuschi us galwu, wiina eeswehtihts swehetu wakkar-ehdeenu dabbuja. — teescham, ta bij leela swehtha stunda, kur mannim un dascham zittam firds dedsin degge, un assaras birre no azzim. Behz eeswehtishanas wissi mahzitaji pee winnu peegahje un noskuhystija sawu jaunu darba beedri, winnam Deewa schehlistibu un swchtibu wehledami.

Ohtreenas wakkara (18ta Augusta deenä) General-Superdents mahzitajus atlaide us mahjahm ar firsnigeem swchtishanas wahrdeem un or Deewa luhgschanu; mahzitaji pateize sawam mihtam augustam gannam, ka tas Sinodi ar tik leelu pazefchani un mihestibu bij noturrejis, wehleja winnam Deewa swchtibu, nodseedaja wehl kahdas perfchas, tad zits zittam rohku sneegdams fazzijs ar Deewu un ta isschikhrahs. Lai Deews dohd, ka no schihs fanahfschanas latrs baggatu swchtibu buhtu pahressis arri sawai draudsei. — lbr —

Neredfigu skohlas.

Ta mihestiba nekad ne peekuhst, ta raksta tas Apustuls Pahwils. (1 Kor. 13, 8). To apleezina arri taggadejos laikos schi leeta, ko nuyat gribbu peeminneht, prohti: tafs skohlas preeksch akleemi un neredfigeem zilwekeem. Gan noschelojami un nabbadini irr tahdi, kam Deews azzu gaischumu naw preekschihris jeb kas to irr pasaudejuschi. Deewa leelus brihnuma darbus tee ne warr redseht un tadeht ne warr to debbes Tehwu par schihm leetahm flaweht. Par dabbas jaukumeem tee ne sinn preezatees; dauds darbus tee ne spehj pilnigi un pareisi strahdaht un ja naw neredfigu skohlas gabju-schi, tad arri ne proht Deewa wahrdi un zittas derrigas grahamatas laffijt. Kristigas dwehseles irr tadehl par schein nabbadineem gahdajusches un ruhpejuschahs, ka warretu winnu gruhtu muhschu

atweeglinah. Irr zehluschi preefch tahdeem lautineem skohlas, fur teem Deewa wahrdu un zittas derrigas finnas mahza; irr gahdajuschi par to, kate arri daschadus darbus, striku wihschanu, kurwischu pihschanu, fuisseku feefchanu, musika spheleschanu un wehl dauds zittas leetas warr eemahzitees. Un wehl wairak irr par neredsigeem puhlejuschees, prohti: par grahmatahm, fur tohs lassift mahza, un paldees Deewam, arri schis darbs brangi eet. Sinnams, winau grahmatas, fur lassift mahza, irr pawissam sawadas ne ka muhsu Ahbeze. Bohkstabi irr jo leeli un us beesu papihri augstu usspeesti. Aklais ar pirkstu pahr bohksstabu rindu pahri wilfdams un tohs labbi aptaustidams tuhliht sinn, ko tee nosihme. Ta tad nu weena wahrdar bohksstabus wissus pehz fahrtas aptaustijis, warr neredsigais salassift. Saprattiseet gan, mihti lassitaji, ka neredsigais ar sawu lassifchanu ne warr tik ahtri skreet, ka mehs to daschureis daram. Witsch falihdinajams klibbam, kas tik ta pamaatinam us

preefchu welkahs. Skohlmeistereem irr pee schi darba jo gruhts puhsch un arri skohlas behrneem naw weeglas deenas. Bet ta mihlestiba nekad ne peekuhst; ta zerre wissu, ta paness wissu. — Ar firdspreku warru no weenas neredsigu skohlas sinnu doht, kas jau preefch 40 gaddeem Bruehchu walsti, Schlesijas semmes gabbalâ, Breslawas pilstatâ, iri eezelta. Behrn tur bijuschi 56 skohlas behrni; no scheem irr 30 Ewangeliuma tizzigee, 25 Rattoi un 1 no Juhdu tizzibas. Behrnus mahzijuschi eelsch Deewa wahrdeem un zittahm derrigahm sin-nahm, eelsch musika spheleschanas un darba. Bahndewuschi no skohlas behrnu darba (itt ihpaschi prohtoht brangus strikkus wiht) par 660 dahldereem. Genemuschi par gaddu 10 tuhkf. 807 dahld.; idewuschi 10 tuhkf. 501 dahld. Rehkina, ka par wissu Schlesijas semmi lihds 500 neredsigu effoh. Arri Pehterbura gä irr neredsigu skohla ar 3 skohlmeistereem un 30 skohlas behrneem.

S i n u a.

Preefch miheem tizzibas draugeem Nihta-Sibiria wehl atnahkuschi: 1) No Zihrawas dr. 36 rubl.
2) No Rubbes dr. 10 un Waddafes dr. 10 rubl. = 20 rubl. fudr. 3) No Elfischku basnizas dr. 3 rubl. 69½ kap. fudr.

S—j.

Labbibas un prezzi tirgus Rihgå tai 3. Oktoper un Leepajâ tai 3. Oktoper 1859 gaddâ.

R a k a j a p a r:	Rihgå.		Leepajâ.		M a k f a j a p a r:	Rihgå.		Leepajâ.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 160 lihds	1	70	1	50	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses . .	—	85	1	—
1/3 " (1 ") kweeschu 225 —	2	50	2	50	1/2 " (20 ") tabaka . .	1	20	1	20
1/3 " (1 ") meeschu 130 —	1	40	1	40	1/2 " (20 ") schkihtu appianu	2	60	2	30
1/3 " (1 ") ausu . 105 —	1	10	—	90	1/2 " (20 ") schab. zuhku gall.	2	50	—	—
1/3 " (1 ") strau 190 —	2	—	2	20	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	75	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	1	70	1	50	1/2 " (20 ") brafska linnu	1	50	1	—
1/3 " (1 ") bihdelet. 200 —	2	25	2	25	1 mussu linnu fehku . . 400 lihds	7	—	6	50
1/3 " (1 ") " kweeschu mil.	3	—	2	75	1 " filku . . . 8,25 —	8	50	8	50
1/3 " (1 ") meeschu putraim.	2	—	—	—	10 puddu farkanas fahls . . .	5	—	4	50
10 puddu (1 birkawu) seena . . .	4	—	2	50	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	—	4	50
1/2 " (20 mahrz.) zweesta 370 —	3	80	3	80	10 " " fmalkas . . .	5	—	4	50

Leepajâ lihds 3. Oktob. atnahf.: 160 fuggi un isgahj. 164. Rihgå lihds 3. Oktob. atnahf.: 1642 fuggi un isgahj. 1439.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhmallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Collegienrath G. Blaese, Tensor. Jelgawa, tai 5. Oktoperi. 1859.
No. 179.

A w i s c h u

Missiones

Nr. 21.

peeliffumis.

s i n n a s .

1859.

XXXIII. Par Deewa walstibū pagannū starpā.

9. Zeilones - falla.

(1)

Esaïj. 42, 3—5. 8. To celuhusuhu needru wiensch ne falaufshs. un to kwehypedamu dakti wiensch ne isdshahs; wiensch to teesa ar pateeñbu. Wiensch ne buhs flummigis nedz baileigis, famehr wiensch to teesu wirs semmes irr eezehlis, un tabs fallas zerrehs us wienna bauflibu. Tä falla Deews tas Kungs, tas tabs debbeñs raddijis un tabs isplattijis, kas to semmi trr issstaipijis ar to, kas no tabs isaug, kas to dwashu dohd teem laudim, kas us to irr, un to garru teem, kas wirs to staiga. Es esmu tas Kungs, tas irr mans wahrs, un mannu gohdu es zittam ne dohshu, nedz mannu flawu teem elseem.

Tä Deews tas Kungs wezzös laikos irr runnajis zaur sawu praweeti Esaïafu, un ko wiensch runna, tas irr pateeñiba, un ko wiensch sohla, to wiensch teefcham arri peepild. Tapehz mihlee lassitaji, arri schis muhsu Deewa wahrs, ko wiensch runnajis par tahm fallahm, kas zerre us wienna bauflibu, weetahm jaw irr peepildihts un peepildisees jo deenas wairak. Lai arri tas svehtais missiones darbs, zaur ko wiensch scho sawu wahrdi taisahs peepildiht, brihscham arri wehl rahdahs nestiprs, brihscham ta ne isweizahs wis, ka waidsetu pehz muhsu prahru, tä ka tas lihdsinajahs celuhusuhai needrai jeb kwehypadamam daktim, tomehr wiensch to stiiprinadams stiiprina, ka to elku nihzigs gohds suhd un tee pagani nahk pee assihchanas ta dsihwa Deewa, kas mums par tehwi parahdiijes eeksh Kristus, Wiuna mihla Dehla. To mehs jaw redsejuschi pee zittahm Asias fallahm un to arri schoreis gribbam redseht

pee tahs fallas, pee kurras taggad juhs gribbu peewest, prohti pee Zeilones fallas.

Schi falla, no Preeskch-Indias deenas-widdus pusses tikfai zaur schauru juhras gabbalu schirkta, ko fauz par Valk kanahli; par scho kanahli no Indias lihds paschhai fallai atrohnahs dauds seklumi un forella fallinas weena pehz ohtras, ko fauz par Adama tiltu, jo laudis stahsta, ka pirmais zilwels Adams, no paradihjes isdfihts, teitan no Indias effoht pahrgahjis us Zeilones fallu, tē weentula weetä paslehptees. Patte ta falle irraid lihdsa ohlei, (pautam) ta ka ta spizze jeb tas flaurakais gals stahw prett Preeskch-Indiu. (Vuhdsohs, mihlee lassitaji ka par scho fallu eeskatteees Asia's lantkahrti un usschirrect Schulza mahz. Issstahstischanu par to 123schä lappä). Schi falla irr 60 juhds. garra un 30 juhds. platta un wisszaur wiinas isplattijums irr 11hds 1000 wairak □juhdses. No seemeka pusses, kur ta semme irr semmaka, ta wairak un wairak pazekkahs augsteem, stahweem kalneem, no kurreem pats augstakais, paschä fallas widdü irr lihds 8000 pehdu augsts. Ahdama kals ar wahrdi. Tē paschä augstakä weetä redsams zaurums 3 woi 4 pehdu garsch un 2 pehdu plats un tikpat dsihsh, kas lihdsinajams zilweku pehdai — jebshu gan tahds pats no fewis wis ne bij, bet pagani wezzöö laikos tē pirkstu sihmes tihfchi eekalluschi. Par scho zaurumu pagani melsch, ka ta effoht pehda, ko winnu augstakais deeweklis Buddha tē effoht atstahjis, kad no semmes effoht uskahpis debbesis. Tapehz wiuni nu arri scho weetu turr par jo svehtu, un bes mittefchanas tē redsami laudis, kas turp ar leelahm mohlahm uskahp un sawam deeweklim uppure un wissadas dahwanas

atness, ko ihpaschi elka-deewu preesteri, kas sawu mitteleli te eetaifjuschi, sanemim. No scha Adama kalna semme atkal nolaishahs pa starpam, ta ka paschas deenas-widdus mallas atkal irr semmas. Wehji, (kas pa kahrtam zekahs un sawu laiku pa-stahw), un ne faules-greischi padarra te wassaru ar seemu, jeb to fausu un to leetainu laiku; Oktobera mehneshi te pawaffars fahkhs, wassara irr Janwari. Gaifs pa juhemallahm irr lehns un rendens, fallas widdu stipri karsts, ta ka Eiropas laudis retti to warr panest. Ap juhemallahm red-samas brangas druwas, ar kappejas kohkeem un ar rihsi apstahditas, pa starpam arri kohkus-reeksu kohki; fallas widdu tee kalni ar beeheim mescheem irr apauguschi, kurros elewanti, tihgeri, ehrmi, bree-schi un zitti svehri dsihwo; schahs fallas leelaka baggatiba irr tee kanehla kohki, kurre jaunas misas dohd to fmarfchigu wirzi, ko wissa pafaule pasihst. Semme tik augliga, ka trihs reises par gaddu warr feht un plaut.

Schinni falla dsihwo lihds $1\frac{1}{2}$ milj. zilwelku; starp scheem irr paschi tee wezzaki dsihwotaji, ko fauz par Weddas laudim; to taggad tikkai irr lihds kahdu 10 tuhst. Leelaka pusse irr tee Zingaleeschi un gandrihs tikpat Tamuleeschi, kas no Indias schurp pahrnahfuschi. Bes teem wehl Araberu labs pulks, un wehl taggad dands no wissadahm Eiropas tautahm, ihpaschi Portugischi, Ollenderi un Ensleideri. Tee Weddas laudis irr pawiffam wehl nemahziti un tumfchi; winni dsihwo ka lohpi bes nekahdeem namneem, bes nekahdas atshschanas; paschds dsillds meschds winni schurp turp welkabs, ka ifkarts meddinaschanas pehz no-flihst. Winni irr tumfchi bruhni no waiga, slafki un lunkani, mattus winni leek garris augt, un ne walka gandrihs nekahdas drehbes, tikkai ap gurneem winni kahdas luppatas apseen. Winni beedri irr maktigi jalks-funni, kas allasch lihds winneem eet. Lihds schim tikkai mas pee wiineem warreja peetikt un mahzibas nekahdas ne grubb veenent. Iau druzin wairak prahru irr pazehluschi tee Zingaleeschi; schee apnemmi wissa tuhs fallas deenas-widdus mallas. Zingaleeschi dsihwo buhdas, ko no needrahm sapinn un ar palmu kohku loppahm apjumm. Sawus garris melnus mattus tee mehds mesglä

faseet, un ap gleemeschu tschaumalahm aptiht. Drehbes arri schee zittas ne ness, ka ween ap gurneem kahdu drahnu aptihtu. Tapat winni arr pahrtikuschi ar mas ehdama; weena sauja rihses un druzin siwju wiham peeteek us wissu deenu. Tapat pee wissas zittas dsihwes Zingaleescheem naw dauds behdas. Behz sawas chnas garruma winsch nomehro laiku bes pulkstena; maschu gabbals winnam dert par gultu, semme par krehslu, pascha zekla galli par galdu; mas schkirstinsch wiss winna mantu apnemmi; lauks winnam irr par kukni, mahlu pohdinsch par blohdu woi dserramo glahsi, gabbals no kohkus-reeksa zeetas misas par farroti, pascha pirksti par nasi un gappeli. Tomehr gruhti winnam leekahs buht, kad trubkst pahris kohku kuryju un kypolis kohks pee sawas buhdinas. Arri par faweeem behrneem mas ko behda. Kad behrinisch 20 deenas wegs, tad mahte to guldina us semmi tapat plikku, ka winsch no mahtes mee Fahm nahzis; kad leelaks pa-aug, tad kahdu wezzu luppatu wiss winna apgehrbs. Kad kahds nomirris, tad to eetinn kahdā wezzā maschas gabbala un ta cerohk semme. Gr.

(Turplikam wairak.)

Ianna finna.

Asia. Ka Borneas falla missioni irr is-pohstijuschi. Borneas falla, us deenas-widdus pufsi no Valkat-Indias, irr drihs tikpat leela ka Wahzemme; winna mums tikkai pee juhemallahm irr pasihstama, widdu wehl neweens Eiropääris irr eedrohfschinajees ee-eet. Tohs eedsihwotajus fauz par Dajakeescheem, kas irr paganu tauta, kas pahri wissahm leetahm karru un kaujchanohs mihlo. Jo wairak nogrestu zilw, galwas kam irraid, jo wairak tas tohp gohdā turrehts; leelu pulku zilwelku galwu turr par wissleelaku baggatibu, un no tahdas mantas arri zerre glahfschanu no slimibahm un no launeem garreem dabbuh. Pusstrescha gadda simteni atpakkat te irr apmettusches Malaijeeschi andele-schanas deht un tohs Dajakeeschus irr meklejuschi peegreest pee Turku tizzibas (Islam) un kahdas 9 waldischanas tur irr eezehluschi. Eelsch 1178ta gadda Ollenderi teem Malaijeescheem irr weenu pil-satu. Bandschermassinu panchmuschi un pee 4 see-lahm uppehm tohs Dajakeeschus irr pessueduschi.

lai teem galwas - naudu makfa. Pee teem paſcheem Dajakeescheem 1835tā gaddā Neines missiones beedriba irr missionarus fuhtijuse, lai tohs ar Deewa wahrdū pamahza. Gan ilgi tee pawelti irr strahdajuschi, tik taggad beidsamōs gaddōs tee zerreja auglus redseht. No tahlenes fanahze tee pagani Deewa wahrdū klauscht, sawus behrnus fuhtija skohla, masa draudsite jaw zehlahs. Un nu wisschis darbs weenā deenā irr ispohstichts zaur niknu Muameda tizzigu prahru. Jaw senn arr Malaijescchi pee tahm paſchahm uppehm wasajahs andeledamees un tohs eedsihwotajus peewildami, lai teem kristigeem missioneareem wairs ne paklauſa, bet winnu mahnu tizzibai padohdahs. Beidsoht tee eedohmajusches wissus kristigus zilwekus nokaut, kad Ollenderi wezzo Kehnин Adamu pahrrunnaja. Fa wa dehla weetā, kas ahtri nomirre, ne winna brahli, bet wezzako dehlu par Krohna mantineku eezelt, jebſchu ſchis, no ſwefchais Keiferu mahtes peedsimis, pehz Malaijescchu lifkumeem ne warreja buht par walditaju. Kaufchanai 1ma Maija d. 1859tā gaddā bij nosihmehts. Paſchā pilſatā gan arr Malaijescchi us kaufchanohs taifijahs, bet tee Ollenderi pee labba laika dabbuja 200 saldatus, ko dampfuggis no Javas, ohtras leelas fallas, kas Ol landereem peederr, atwedde tohs glahbt. Tad nu tee trakfee un affins - kahrigi to ziltās weetās gribbeja peepildiht, kas pilſatā teem ne isde wahs. Un pateſi pee Duffones uppes, Kalanganas pilſatā tannī paſchā deenā tee nonahweja to maso Ollenderu pulzinu, kas tur bij; diwi missioneari, kas pee tahs uppes bij apmettusches, dabbuja wehl isglahbtees, kad tee redseja, ka tee Dajakeeschi tohs atſtahje. Pee Bulopetaks uppes arri 2 missioneari bij apmettusches un arri bij masu draudſiti falaffi juſchi. Tad nu dabbujuſchi dſirdeht, ka tee Malaijescchi 15tā Maijs gribboht tohs nokaut, apbrunnoti gahje us basnizu (jo tai Maijs bij fwehtdeena) Deewa kalpoſchanu turreht; tad nu tee beskauni tohs ne drihſteja kaut. Pehzak tee missioneari no Bandschermaſſinas luhdse paligu; weens dampfuggis atwedde 25 saldatus, ar furkeem tee missioneari teem dumpineekem zerreja prettim turretees, bet tas fugga wirſneeks tohs peespeede, glahbtees us fuggi. To redſejuschi tee Dajakeeschi, is-

pohſtija winnu nammus un tee aſbrauze. Tam wirſneekam bij pawehlehts, arri braukt us Mentangas uppi, tur arridsan tohs missionarus glahbt; bet tas wirſneeks, no bailehm apaemts, jebſchu arr tee missioneari to firſnigi luhdse, to ne darija. Zaur tahdu bailigu buhſchanu tē leela nelaime notifke. Pee Mentangas uppes arr bij 2 missioneari apmettusches; weens bij aſbehdsis, ohtres, Werdinants Rott ar feewu un 3 behrneem tur palikke un pee winna wehl bij diwi jauni missioneari Wridriks Wigand ar feewu un weenu behrnu, un Wilhelm Kind ar sawu jaunu feewu. Tee wissi 7tā Maijs no teem ſlepkaueem tappe nokauti, tik Rotta feewa ar 2 behrneem paſlehpaſs pee weena uſtizziga Dajakeescha. Kad tas dampfuggis ar teem isglahbteem missioneareem nahze us Bandschermaſſinu, tad tas wirſneeks dabbuja pawehleschanu, jo ahtraki atpafkal greestees us Mantangas uppi, woi ne warroht wehl glahbt tohs nabbaga missionarus; bet Deewamschehl ta nelaime jaw bij notifikuse, tik Rotta feewu ar 2 behrneem wehl warreja glahbt. Wehl weena ſtazione atlikahs pee Kahaianſ uppes, ar weenu missioneari Ernst Hofmeiſter ar wahrdū, no luxras mums wehl finnas nau atnahkuſchas. Hofmeiſter aſewa wehl 2trā Maijs rakſtija us teem tizzibas beedreem pee Tulopetaks uppes, ka arridsan pee winneem dumpineeki zehluſches. „Das Königs Deews irr muhſu patwehrums un ſipra pils, ja winna ſwehts prahts irraid, ka mums buhſ sawu tizzibu ar sawahm affinim apleezinah; lai winna prahts noteck.“ Barrbuht, ka tee pehzak arr irr nokauti. Tā nu weenā deenā wiss missioneis darbs Borneas fallā irr ispohſtichts un 4 missioneari, 3 feewas un 2 behrni nokauti. Deews to ſinn, woi tik drihs atkal zitti missioneari eedrohſchinasees winnu darbu atkal uſnemt un vaseigt. Lai mehs ta plaujama Kungu luhdſom, ka tas atkal darbineekus gribbetu iedſiht pee ſawa plaujama. Amen. Gr-r.

Klausaites, ka pagani maht muhs apſuhdeht.

Un Pābwils nakti ſcho parahdſchanu redſeja; weens Makedonias vibrs ſtabweja winnu lubgdams un fazzidams; nonahz us Makedoniu un valibds mums. Ap. darb. gr. 16. 10.

Alwika. Das missioneis Schau no Galenderu ſemmes, kas pee teem Kappereem eelſch Alwi-

L o h p u - s a h l i.

pahrdohd lehti Leepajā pee

G. D. Buchert.
Jauna Bulla bohte.

Jauna grahmata.

K r i s t i g a

Mahjas - grahmata.

Latweesjhū Luttera draudses Wezzeem un Jauneem par tizzibas lohpfschanu dahlwata. Ohtra drilke pahrlabbota un wairota. Makfa puissahdas wahkā eseeta 30 kap. f. un irr dabbujama pee wisseem grahmatu pahrdewejeem Kursemme un Widsemme.

Ar leelu gaidishanu jaw gaidijam scho ohtru drilki; pirma ahtri pawissam bij ispirkti, jebfchū papillam gan bij drilkejuschi. No tam jaw warredseht, ka itt derriga teizama grahmata. — Derriga skohlās un jauneklu mahzibā, derriga ikkatrās kristigās mahjas pee kristigas un Deewabihjigas behrnu audsechanas un pee tizzibas apkohpschanas. Galwoju, — ja kahds behrns un jauneklis scho grahmatu labbi sanehmis galwā un sirdi, tad muhsu Ewangeliuma tizzibā un svehtōs Deewa rakstōs labbi buhs eegruntehts, ta ka mahzitajam ihsts preeks buhs tahdu jaunekli peenemt pee behrnu mahzibas un eesvehtifchanas un ka no tahda jaunekla warrehs gaidiht tizzigu un gaismotu draudses lohzelki, prahrtigu Deewa wahrda klausitaju un ar fw. Garra palishgu arri gohdigu Deewa wahrdu darritaju.

No sirds pateizam teem 2 gohdigeem mahzitajeem Wehrich un Grüner, ka ar tahdu leelu puhlinu ispuhlejuschees wissu scho sawu Mahjas - grahmatu no jauna pahrluhkoht, pahrtaijsht un wairoht, ta ka wehl jo derriga palikkusi. Lassitaji paschi ar preeku usees, kahdās weetās un ka tee to irr darrizuschi. Pateizam arri Steffenhagen fungam, ka schi grahmata (384 puisslappas) tik lehti, par 30 kap. f., dabbujama. Tas Kungs lai schai grahmatai dohd baggatus svehtus auglus. S—z

kas strahda, kahdā deenā sehdeja Kappereu lauschu widdū un teem lassija preeskchā no Bihbeles. Weens preeskchneeks, kas labbu laizinu sehdejis un klausjees, tas us reisi zehlahs un fazzijs: Kapehz schis wahrds mums naw fluddinahs jaw senn papreeskchū? Kas nu gan irr tizzis no muhsu tehwu-lehweem, kas sawā prahtha tumjibā irr nomirruschi? Ak ja, tas wiss irr teesa, kas schinni grahmata stahw! Kam tad juhs jau agraki ne effat atnahkuschi pee mums, ka juhs niums palihdsetu pee gaismas tikt? Missionaram wissi waigi eesjarke no leela kauna dehl scha wahrda, bet winsch fazzijs us to Kappereu wirjneeku: teesa gan irr ko tu fakki, jo Jesus Kristus gan irr pawehlejis to preezas-mahzibū wisseem laudim pafluddinah, un tas irr teem kristiteem par leelu kaunu, ka winni schim wahrdatm tik ilgus gaddus naw paklausjuschi; bet taggad tee irr pee atshfchanas nahkuschi, ka winneem grehks effoht, tohs zittus nabbaga brahkus wirs semmes, kas no Pestitaja ne sinn, wehl ilgaki bes pasliga atstaht. Tapehz tee nu apnehmuschees pee wisseem laudim, kas Jesu Kristu wehl ne pasihst, missionarus suhtiht, kas teem to Deewa zeklu-warr eerahdihit un kas teem stahsta, kas effoht zilwekam jadarra, ka winsch to muhschigu dīshwōfchanu dabbutu.

Ta tas missionars Schau runnaja. Un tas wahrds wisseem teem melneem Kappereem bija par leelu preeku. Un weens no teem us winnu fazzijs: sūnnams, ka tas ne bij labbi, ka juhs tahdu saldu un gahrdū meddus kummoju atradduschi, to weeni paschi gribbejat apehst un mums itt neneeka no ta wehleht, kamehr tak tas Kungs fazzijs, ka wissai raddibai buhs baudiht un ehst no ta. Bet to mehr mehs preezajamees, ka juhs tak arri taggad wehl effat atnahkuschi, mums no ta Kunga baggatahm mantahm arri kahdu dasku atmest.

E. R.

Sluddinachanas.

Raunas basnizas wezzas chrgelēs taps olzionē (nhren-
pē pahrdohjas Raunas pilsmuišchā, Widsemme,
Jebfu kreisē, 10tā Novemberi, fcb. g.) 3

Leepajā lihds 10. Oktob. atnahf.: 166 fuggi un isgahj. 168. Nihgā lihds 10. Oktob. atnahf.: 1734 fuggi un isgahj. 1542.